

Samisk ungdomsutvalg

i Den norske kirke

Møte

25.-26. august 2018

Romsa - Tromsø

Tilstede:

Kristoffer Strand

Anna Jönsson

Ida Renander

Are Markku Tjihkkom

Andreas A. Fosbye

Fra sekretariatet:

Vidar Andersen (ref.)

Saksliste:

SKR-SUNG 10/18 Orienteringssaker

SKR-SUNG 11/18 SUNG og kontakt med bispedømmene

SKR-SUNG 12/18 Forberede rekruttering til og valg av nye representanter fra bispedømmer

SKR-SUNG 13/18 Forberede saker til UKM 2018 inklusive resolusjonssak(er)

SKR-SUNG 14/18 Eventuelt

SKR-SUNG 10/18 Orienteringer

Kristoffer:

-Samisk kirkelivskonferanse 2018, Kristoffer Strand

-Møte i Genève om Global Youth Gathering på New Zealand

-Anna: -Deltatt på ungdomstinget i Nidaros bispedømme

-Are Markku: -Deltatt på ungdomstinget i Sør-Hålogaland bispedømme

- Orienteringer fra sekretariatet:

-Møte i Samisk kirkeråd 5.-7. september og 25 års jubileum.

-Proessen med arbeidet med Strategiplan for samisk kirkeliv 2019-2028

-Global Youth Gathering/Indigenous Global Gathering 2018, Aotearoa/New Zealand

-Trosopplæringskonferansen 17.oktober 2018. Sekretariatet ønsker å inkludere unge med under konferansen og spurte om Sung hadde forslag.

Vedtak:

1. Sung tar sakene til orientering.
2. Anna Jönsson og Ida Renander deltar på trosopplæringskonferansen.

SKR-SUNG 11/18 SUNG og kontakt med bispedømmene

Saksorientering:

Det er flere grunner til at SUNG bør være representert i ulike sammenhenger. Deltagelse på bispedømmenes ungdomsting er en av de sentrale arenaene der bispedømmets unge samles. Det er et behov for både å etablere noen faste retningslinjer for deltagelse slik at det ikke blir tilfeldig om SUNG deltar eller ikke, og SUNG bør som hovedregel bidra til at samiske unge kommer til bispedømmenes ungdomsting.

Representasjon:

Følgende arenaer kan drøftes som aktuelle:

- 1) Deltagelse på bispedømmenes ungdomsting i a) de tre nordligste bispedømmer og Oslo bispedømme og b) mulig deltakelse på Hamar bispedømmes og Møre bispedømmes ungdomsting c)
- 2) Deltagelse på UKM: Det ser ut til i nytt lovforslag at det er tildelt to plasser med alle rettigheter til SUNG, og øvrig deltakelse blir som observatører uten stemmerett. Det er av betydning at SUNG avgjør hvem som skal reise til UKM sendt av SKR.

Forslag: Leder og et annet medlem reiser, med nestleder som vara for leder og et annet medlem som vara.

Øvrige deltakere som evt sendes som observatører sendes dersom det er midler til det, og avgjøres fra år til år ut fra behov. SUNG står fritt til å melde inn ønske om deltakelse.

3) Deltagelse på ulike arenaer knyttet til samisk kirkeliv og urfolksarbeid. Her vil det være ulike arrangementer som kan være aktuelle for representanter fra SUNG å dela på. Som utgangspunkt spørres det direkte fra administrasjonen, men dersom SUNG ønsker det kan forespørslar der det er mulig rettes til SUNG via leder. Et tredje alternativ er at SUNGs leder orienteres om spørring og deltagelse.

Videre er det også en drøfting hvordan SUNG sine representanter arbeider for å vidarebringe sin kunnskap etter deltagelse i konferansar og andre sammenhenger der man deltar som representant fra SUNG.

Til voteringsorden: Punktene ble votert over hver for seg.

Vedtak:

1)

a) Sung skal delta på bispedømmenes ungdomsting i de tre nordligste bispedømmer og Oslo bispedømme. Som hovedregel det aktuelle bispedømmets representant i Sung som reiser.

b) mulig deltagelse på Hamar bispedømmes og Møre bispedømmes ungdomsting bør etterstrebess. Øvrige bispedømmer kan vurderes.

c) Etterstrebe å møte på minst ett møte i ungdomsrådene i de tre nordligste bispedømmene og Oslo i året.

Vedtatt enstemmig

2)

Deltagelse på UKM:

Leder og et annet medlem reiser, med nestleder som vara for leder og et annet medlem som vara. Hvis ikke leder eller nestleder har anledning blir et ordinært medlem sendt.

Øvrige deltakere som eventuelt sendes som observatører sendes dersom det er midler til det, og avgjøres fra år til år ut fra behov. SUNG står fritt til å melde inn ønske om deltagelse.

Vedtatt enstemmig

3)

1. Sung ønsker å ha en aktiv rolle i planlegging og gjennomføring av ungdomshelg og konfirmantleir.

Vedtatt enstemmig

2. Sung ønsker å bidra på Saemien Åålmege's ungdomsaktiviteter og arrangement.

Vedtatt med 4 stemmer

3. Sung ønsker forespørslers fra sekretariatet i de sentralkirkelige råd om deltagelse på arrangement i internasjonale fora via leder.

Vedtatt enstemmig

SKR-SUNG 11/18 Interne møteregler

Saksorientering:

Det er et behov for at SUNG etablerer interne regler for møteavvikling. Det har ikke kommet fram andre forslag i forkant enn at det er ønskelig med møtekritikk på slutten av møtene.

Forslag til vedtak:

-Sung følger normal møteskikk med tanke på innlegg, replikkskifte, forslag til vedtak og avstemning. Det er også anledning til å stemme blankt.

-Ved slutten av hvert møte åpnes det for møtekritikk.

-Ved stemmelikhet har leder dobbeltstemme.

-Saksavhengig inhabilitet avgjøres av Sung i hver sak.

Til voteringsorden: Voteringene ble gjort hvert punkt for seg.

Vedtak

-Sung følger normal møteskikk med tanke på innlegg, replikkskifte, forslag til vedtak og avstemning. Det er også anledning til å stemme blankt.

-Ved slutten av hvert møte åpnes det for møtekritikk.

-Ved stemmelikhet har leder dobbeltstemme.

-Saksavhengig inhabilitet avgjøres av Sung i hver sak.

Enstemmig vedtatt.

SKR-SUNG 12/18 Forberede rekruttering til og valg av nye representanter fra bispedømmer

Saksorientering:

SUNGs sammensetning er beskrevet i Statutter for Samisk ungdomsutvalg. Disse statuttene ligger til grunn for valg av nye medlemmer når periodene er over. Medlemmene i SUNG velges/oppnevnes for to og to år.

Dersom det blir mye utskiftninger på en gang mister SUNG en del av kontinuiteten.

I utgangspunktet var det foreslått at SUNG skulle rullere slik:

Nord-Hålogland, Nidaros og Sametingets medlem henholdsvis velges (i bispedømmenes ungdomsting) og utnevnes (av Sametinget) i partallsår, mens Sør-Hålogland og Oslo bispedømmers medlemmer da velges i oddetallsår. De to utjevningsmedlemmene som kan oppnevnes av Samisk kirkeråd vil da komme en i året. En kritikk for dette kom etter oppstart, der man risikerer at ved sein utnevning blir noen av medlemmene kanskje å sitte mye kortere enn to år. Det er derfor et behov for at SUNG diskuterer om dette er en god modell for denne ønskede rulleringen, eller om det er behov for å endre i statuttene.

Et spørsmål som ble stilt etter opprettelsen av SUNG i 2017 var at det kunne hende det er behov for at Oslos representant heller benevnes som Sør-Norges representant, og at det kan gå på omgang å velge samisk representant. Svakheten i dette forslaget er at det vil være uklart om hvordan dette medlemmet velges, og at det da må bli en oppnevning. Videre ble det også stilt spørsmål om hvordan man sikrer representasjon fra henholdsvis Hamar bispedømme og Møre bispedømme, som begge har tradisjonell samisk bosetting.

I disse spørsmålene ønskes det at SUNG drøfter og kommer med innspill til løsning for dette. Dersom Oslos medlem gjøres om til Sør-Norges medlem.

Videre imøteses også forslag til utjevningsmedlem til oppnevning i 2019

Vedtak:

Saken ble drøftet. Sung mener gjeldende ordning er tilfredsstillende. Sung ønsker nye oppnevnte representanter fra bispedømmene før 1.juli det inneværende året representanten byttes ut.

Sung ønsker en større medvillighet fra bispedømmene gjennom deltagelse fra Sung på ungdomstingene.

Sung ønsker å åpne for muligheten for gjenvalg og gjenoppnevning av representanter.

Sungs representanter sitter til ny representant er på plass.

Utjevningsmandat, mulige navn ble diskutert.

Sung viderefører spørsmålet om Oslo/Sør-Norges representant til neste møte.

Enstemmig vedtatt.

SKR-SUNG 13/18 Forberede saker til UKM 2018 inklusive resolusjonssak(er)

Saksorientering:

Sung har i tidligere møter diskutert muligheten for å levere resolusjonssaker til ungdommens kirkemøte. En slik resolusjonssak bør skrives et utkast til på forhånd, og da har sekretariatet også mulighet til å bidra med å lage et bakgrunnsdokument som kan danne faktaramme for saken. SUNG kommer med innspill til og ønskede fakta som kan bidra til å danne rammen og forklaringer til bakgrunnsdokumentet. I tillegg til dette bør det avklares hvem som kan reise på UKM fra SUNG.

Tema for Ungdommens kirkemøte 2018 er "Hindre dem ikke!" Jesus sier: La de små barna komme til meg og hindre dem ikke. (Markus 10,13-16)

Under årets UKM vil vi sette særlig fokus på barn og unges rettigheter. Barn har rett til å bli hørt og tatt på alvor, og som medmennesker har vi alle ansvar for å ta vare på hverandre. Dette er perspektiver som vil gå igjen i flere av hovedsakene under årets UKM.

Ideer, saker som kan være aktuelle som en eventuell resolusjon:

Resolusjon om språk hvor rettigheter og samisk innhold i konfirmantundervisningen ble aktuelle tema som kunne løftes i en resolusjon.

Vedtak:

1. Sung vedtar utkast til resolusjonstekst med forbehold om at sekretariatet utfører faktasjekk og referanser. Endelig behandling gjøres av Sung gjennom epostkorrespondanse. Endelig forslag til resolusjon sendes til UKM via leder.

Enstemmig vedtatt.

Utkast til resolusjonstekst:

Samisk barn og ungdoms rett til eget språk, identitet og kultur.

Ungdommens kirkemøte i 2017 uttalte i vedtaket i saken Tro under press "Ungdommens kirkemøte ser med bekymring på at den samiske trospraksis, språk og kultur, tross gjentatte vedtak fra både

Ungdommens kirkemøte, Kirkemøtet og andre organer, fortsatt er under press”. Årets tema for ungdommens kirkemøte er “hindre dem ikke” og setter fokus på barn og unges rettigheter. Det er dette temaet denne resolusjonen er utarbeidet på.

For barn og unge tilhørende en urfolksgruppe, er språk en svært viktig del av ens identitet. Den offisielle fornorskningpolitikken som ble ført i Norge frem til 1980/50 (finne referanse/fakta) har ført til at veldig mange samiske barn og unge vokser opp uten tilknytning til sine samiske språk, og kjennskap til sin egen bakgrunn. Det er fortsatt tilknyttet stor skam blant mange eldre med samisk tilknytning, noe som igjen gjør at mange barn og unge ikke får kunnskap om sine røtter. Ved at samiske barn og ungdom ikke får tilstrekkelig tilgang til ens eget språk og kultur, blir barn og unges rett til å utvikle en trygg samisk identitet hindret og de får dermed en oppvekst uten den samiske identitetsutviklingen som er avgjørende for senere liv.

Samiske barn og unges tilgang til eget språk og kultur er under sterkt press, samtidig har Norge signert og ratifisert flere internasjonale avtaler som skal sikre deres rettigheter. Urfolk har et særlig vern gjennom ILO konvensjonen 169. I artikkel 31 står det “Det skal settes i verk informasjonstiltak i alle sektorer av nasjonalsamfunnet, og særlig blant de grupper som er i mest direkte kontakt med vedkommende folk, for å fjerne eventuelle fordommer overfor disse folk. For å oppnå dette, skal det settes inn ressurser for å sikre at lærebøker i historie og læremidler for øvrig gir et rettferdig, korrekt og informativt bilde av disse folks samfunn og kultur.” (REF)

Ungdommens kirkemøte mener at dette ikke er oppfylt i tilstrekkelig grad, noe som hindrer samiske barn og unges rett til å bli kjent med egen kulturarv. UKM vil også sette fokus på at det ikke er satt inn ressurser for å sikre korrekt kunnskapsformidling. Dette bidrar blant annet til mangel på kunnskap om samisk historie i Norge, noe som igjen fører til at fordommer blir forsterket.

Flere samiske barn og unge opplever i møte med norsk skole at deres rettighet til å lære eget språk ikke blir respektert eller ivaretatt. Nordsamisk er klassifisert som truet, mens sørsamisk og lulesamisk er klassifisert som alvorlig truet (REF). Ungdommens kirkemøte mener dette bryter med Norges forpliktelser til å bevare Urfolks språk og ivareta urfolks barns rettighet til å lære språket til den gruppen de tilhører (ILO Art. 28 1. og 3.)

- UKM 2018 vil oppfordre regjeringen ved. kunnskapsminister Jan Tore Sanner til å etterfølge ens forpliktelser i ILO 169.31 ved å forsikre seg om at lærebøker i norsk skole gir et rettferdig, korrekt og informativt bilde av samisk historie, samfunn og kultur.
- UKM 2018 krever at det settes et større fokus på samisk historie og kultur i lærerutdanningen, med hensikt om å gi alle elever i norsk skole grunnleggende korrekt kunnskap og positive holdninger til det samiske.
- UKM 2018 krever at det settes et større fokus på samisk historie og kultur i utdanninger til kirkelige stillinger.
- UKM 2018 mener at regjering og Stortinget må sette et større fokus på samiske barn og unges rettigheter til å bli kjent med og få kunnskap om egen tradisjon, språk, kultur og historie.

- UKM 2018 mener at kirkemøtet, og de sentrale kirkelige råd må sette et større fokus på samiske barn og unges rettigheter, blant annet ved å gi mer midler til tiltak som retter seg mot samisk barn og ungdom.
- Ungdommens kirkemøte 2018 gir sin støtte og oppslutning til samiske barn og unges kamp om å bli hørt, slik at samiske barn og unges tilgang til deres rettigheter og til egen identitet, ikke blir hindret.

2. Sung vedtar følgende prioritering for delegater fra Sung til UKM 2018

1. Anna J
2. Andreas
3. Ida
4. Are

Vedtatt enstemmig

SUNG 14/18 Eventuelt

Saksorientering:

Det ble løftet sak om hva som kan være aktuelt å behandle i Sung ved et senere tidspunkt.

Sak:

Hva kan Sung og Samisk kirkeråd gjøre for rekruttering av ungdom? Disse punktene kom som aktuelle tema:

- Møteplass for ungdom i Den norske kirke.
- Fortelle om ungdomsarbeidet i Den norske kirke på arenaer der samisk ungdom samles.
- Lokal rekruttering er en mulighet.
- Bevisstgjøring i menighetene om å få med ungdom.
- Ressurser som økonomi spiller også inn.

Vedtak:

Saken ble tatt til orientering.